

POSTANOWIENIE

18 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 18 lipca 2024 r. w Warszawie
zażalenia Bank spółki akcyjnej w W.
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z 4 grudnia 2023 r., I ACa 856/23 (I WSC 145/23),
w sprawie z powództwa Bank spółki akcyjnej w W.
przeciwko Syndykowi masy upadłości P. L.
o zapłatę,

**uchyla zaskarżone postanowienie pozostawiając
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego do
orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 4 grudnia 2023 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie odrzucił skargę kasacyjną powodowej spółki od wyroku tego Sądu z 6 czerwca 2023 r., wobec niewykonania wystosowanego do pełnomocnika skarżącej wezwania do uzupełnienia braków skargi kasacyjnej przez podanie numeru KRS powódki i jej adresu oraz miejsca siedziby i adresu pozwanego.

W zażaleniu na powyższe rozstrzygnięcie pełnomocnik strony powodowej zarzucił błędne przyjęcie, że skarga kasacyjna stanowi pierwsze pismo w sprawie, do którego znajduje zastosowanie art. 126 § 2 k.p.c., oraz naruszenie art. 126 § 1 w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c. przez uznanie, że skarga kasacyjna powoda

z 18 września 2023 r. dotknięta była brakami formalnymi, które uniemożliwiły jej rozpoznanie, i wniośł o jego uchylenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zagadnienie, czy skarga kasacyjna powinna spełniać wymagania formalne pierwszego pisma w sprawie (stosownie do art. 126 § 2 w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c.) czy też każdego pisma procesowego (stosownie do art. 126 § 1 w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c.) nie jest jednolicie rozstrzygane w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Z jednej strony wyrażane jest stanowisko, że skarga kasacyjna - z uwagi na charakter tego środka prawnego - jest pierwszym pismem w sprawie w rozumieniu art. 126 § 2 k.p.c. i powinna spełniać wymogi wskazane w tym przepisie, w tym m.in. oznaczenie miejsca lub siedziby i adresów stron (zob. niepubl. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 października 2015 r., IV CZ 43/15, z 6 lipca 2016 r., IV CZ 34/16, z 16 lutego 2017 r., I CZ 15/17 i z 7 września 2023 r., III CZ 43/23). Jednocześnie zastrzega się również, że art. 126 § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym powinien być stosowany odpowiednio (art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 2 k.p.c.), co oznacza, że podlegają uwzględnieniu także czynności procesowe stron i czynności sądu podejmowane na etapie postępowania przed sądem pierwszej i drugiej instancji, związane w szczególności z wymogami formalnymi dotyczącymi pozwu i apelacji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 września 2023 r., III CZ 43/23, niepubl.).

Z drugiej strony prezentowany jest pogląd, że skarga kasacyjna nie jest pierwszym pismem procesowym w rozumieniu art. 126 § 2 pkt 1 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 października 2012 r., IV CZ 113/12, niepubl.) również przy przyjęciu, że wniesienie skargi kasacyjnej oznacza z procesowego punktu widzenia wszczęcie nowej sprawy, ze względu na prawomocność orzeczenia, od którego przysługuje skarga (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 września 2017 r., IV CZ 51/17, niepubl.).

Stanowisko doktryny również nie jest jednolite. Przeciwno traktowaniu skargi kasacyjnej jako pierwszego pisma w sprawie w rozumieniu art. 126 § 2 pkt 1 k.p.c. podnoszone są istotne argumenty. Zauważa się, że art. 398⁴ § 3 k.p.c. odsyła

ogólnie do wymagań formalnych pisma procesowego, a nie wymagań pierwszego pisma w sprawie. Ponadto zwraca się uwagę, że nowelizacją art. 91 pkt 1 k.p.c. wprowadzoną ustawą z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 614) przełamano zasadę, zgodnie z którą pełnomocnictwo procesowe nie obejmuje z samego prawa umocowania do wniesienia skargi kasacyjnej i udziału w postępowaniu kasacyjnym. Dostrzega się też, że pod rządem art. 91 pkt 1 k.p.c. w poprzednim brzmieniu w praktyce nie wymagano od pełnomocników, którzy w toku postępowania toczącego się przed sądami powszechnymi złożyli pełnomocnictwo obejmujące umocowanie do reprezentowania strony również przed Sądem Najwyższym, złożenia ponownie do akt Sądu Najwyższego pełnomocnictwa przy pierwszej czynności podejmowanej w postępowaniu kasacyjnym. Podważa to argumenty, w tym praktyczne, związane z odrębnością samych akt Sądu Najwyższego, a podnoszone na poparcie konieczności wskazywania danych, o których mowa w art. 126 § 2 k.p.c., w skardze kasacyjnej.

Wskazuje się również na art. 387¹ k.p.c. i nieracjonalność stosowania art. 126 § 2 k.p.c. wprost, skutkującą nałożeniem na stronę skarżącą - niezależnie, czy była stroną inicjującą wszczęcie postępowania przed sądami powszechnymi - numeru PESEL i KRS właśnie tej strony, jak również osłabienie czy wręcz utratę - w wypadku skargi kasacyjnej - funkcji, dla których ustanowiono przewidziane w art. 126 § 2 k.p.c. wymogi formalne. Podkreśla się także potrzebę stosowania również w postępowaniu kasacyjnym reguły, zgodnie z którą postępowanie naprawcze winno być wdrażane wtedy, gdy na skutek niezachowania warunków formalnych pismo nie może otrzymać prawidłowego biegu. Na zasadność stosowania tej ostatniej reguły zwracał uwagę również Sąd Najwyższy na gruncie postępowania ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, stwierdzając, że wynikająca z art. 130 § 1 i 2 k.p.c. reguła, zgodnie z którą postępowanie naprawcze winno być wdrażane wtedy, gdy na skutek niezachowania warunków formalnych pismo nie może otrzymać prawidłowego biegu, obowiązuje również w postępowaniu za skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia i zawarte w art. 424⁵ § 2 k.p.c. odesłanie do przepisów normujących wymagania stawiane pismu procesowemu odczytywać

należy z uwzględnieniem zakresu postępowania naprawczego przewidzianego w art. 130 § 1 i 2 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 października 2008 r., IV CZ 85/08, niepubl.).

Z akt sprawy wynika, że do skargi kasacyjnej strony powodowej dołączone zostało pełnomocnictwo, w którym wskazano numer KRS i adres siedziby powodowej spółki, do których wskazania wezwano pełnomocnika zarządzeniem z 12 października 2023 r. W orzecznictwie Sądu Najwyższego zwrócono uwagę, że uzupełnienia braków formalnych pism i środków odwoławczych, jak również nadzwyczajnych środków zaskarżenia dokonuje się co do zasady w odrębnym piśmie procesowym. W zależności od rodzaju braku formalnego jego uzupełnienie może nastąpić poprzez złożenie pisma, w którym podane zostaną np. brakujące dane dotyczące stron, jak również złożenie pisma odpowiadającego treścią pierwotnie wniesionemu pismu/środkowi zaskarżenia uzupełnionego jednak o brakujące dane. Jako tożsame w skutkach ze złożeniem odrębnego pisma, w którym wskazane zostałyby dane strony uznano załączenie do pisma odpisu pełnomocnictwa, w którym dane te zostały ujawnione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lutego 2024 r., III CZ 388/23, niepubl.). Oznaczenie powyższych danych w załączonym do skargi kasacyjnej pełnomocnictwie uzasadniało zdaniem Sądu Najwyższego ocenę, że niewykonanie zarządzenia z 12 października 2023 r. nie uprawniało do odrzucenia skargi kasacyjnej strony powodowej.

Z powyższego zarządzenia i wystosowanego do pełnomocnika wezwania wynika ponadto, że pełnomocnik został wezwany do podania „numeru KRS strony powodowej, jej adresu, miejsca siedziby, adresu pozwanego”. Adres strony pozwanej jest tymczasem tożsamy z adresem reprezentującego tę stronę pełnomocnika, co w istocie oznacza, że skarga wymagała jedynie wskazania na tożsamość tych adresów i nie wymagała odrębnego oznaczenia adresu Syndyka, zwłaszcza, że oznaczenie strony pozwanej poczynione w skardze kasacyjnej odpowiada temu, jak czynił to pełnomocnik strony pozwanej we wniesionym przez niego w postępowaniu apelacyjnym piśmie procesowym (k. 154).

Z tych względów Sąd Najwyższy postanowił, jak w sentencji.

[SOP]

[ms]